

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4

Egész évre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fl.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendőek.
Hirdetések, valamint nyiltéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Vasárnap és az alkoholizmus.

Nem népszerű a fenti cím alatt tárgyalt eszme. Nem is bizunk abban, hogy belátható időben az ideálisan gondolkozók nemes törekvését ohajtott siker koronázza. Mégsem térhetünk ki a kérdés szellőztetése elől. A hírlapírói kegyetlen kötelesség sokszor elutasíthatatlan feladatok teljesítését követeli. Ezt az eszmét nem az érzelmi momentumok teszik kellemetlen kötelességgé, hanem az a tudat, hogy bár a nemzet életbevágó érdekét érinti, mégsem részesül abban a pártolásban, amelyet fontosságánál fogva megérdemelne.

Arról van ugyanis szó, hogy a nemzet egészséges kialakulása érdekében tervezett társadalmi és törvényhozási üdvös intézkedések keretében a vasárnapi munkaszünet a szeszitalok kímérésével foglalkozó üzletekre is kiterjesztessék.

Amint előre látható, nálunk ezen, a nemzet jövő alakulására hathatós befolyást gyakorló üdvös eszme egyáltalán nem fog visszhangra találni, az illetékes körök édes-keveset fognak hevílni a felvetett eszméért, ellenkezőleg nagyon ridegen fogadják majd ezt a törekvést, mert csupán a pénz, az anyagi tekintet szempontjából mérlegelik majd ezen üdvös kezdeményezést. Mily rengeteg jövedelemről, mennyi adóról fosztaná meg az államot ez az ujtás, mily horribilis veszteség sújtaná az állam kasszáját, ha az egész országterületén be kellene csukni a kocsmákat és italméréseket.

Ha ideális szempontból, a nemzet egészséges kialakulása szempontból mérlegelnék az illetékes faktorok ezt a nagyjelentőségű és nagyértékű kérdést, egész másképp gondolkodnának. Tisztában

vólnának azzal, ami egyáltalán nem újság, hogy a vasárnapi nagymennyiségű szeszfogyasztás minő irányban fejleszti a nép lelkét, testét. A munkaszünetet nagy ivásokra fordítják, virtuskodnak, fogadnak, hogy melyikük tud többet szüresölni a szeszből, s tómpul az agy, senyved a test, megmetyelződik a lélek, rossz indulatok és gondolatok születnek meg, s a fejletlen gyermek látja magaelőtt a példát s a rosszat, mely feltartóztatlanul a lejtőhöz vezet. És hasztalan prédikál a pap, hiába inti szelidségre, józanságra, bölcseségre a lekipásztor az ő nyáját, a tudatlan nép alig hagyta el az Isten házát vasárnap, az esetleg szembe levő kocsmába, pálinkamérőbe bandukol át és a templomban szerzett malasztot, a lélek áhitatát, a szív magasztos érzelmeit elfojtja, előli, leteperi a szeszitalal. Az imént még hallgatta Isten szent igéit, még fölmagasztosult lelke, hogy azután a pokol házában, az ivás előrehaladottabb stádiumában az Istenet káromolja.

A legbrillánsabb példát Anglia nyújtja e nemből, hol az illetékes tényezők nem reális, hanem a legideálisabb szempontból fogták föl nemzetük előrehaladásának kérdését s vasárnapra valamennyi szeszitalt árusító üzletet csukva tartják, hogy a nép e napot áhitatban, testet, lelket, szellemet nemesítő, hasznos, önértéket fejlesztő dologgal töltse.

Nálunk, hol az alkohol, oly nagy pusztítókat végez, hol oly rettenetes nyavalya, elremitőkorság megteremtője, kétszeresen oda kellene hatni, hogy eltekintve az azzal járó veszteségektől; a nép, a jövő nemzedék érdekében kötelezőleg kimondanák a vasárnapi munkaszünetet az összes italmérőkre.

Enélkül hasztalan állítunk föl népkönyvtárakat, hiába osztogatunk szét népszerű könyveket, kalendáriumokat. Mig nyitva lesz egy kocsmá vasárnapra, a falu, városnépe, összegyűl ott és megindul a végnélküli kvaterkázás, mely csaknem mindannyiszor tragikusan végződik. Politizálás közben nézeteltérések merülnek föl, s végeredményképen néhány fej be van verve. Sok más egyéb dolog, amit itt hosszú volna felsorolni, mindemellett tanuskodik, hogy egyáltalán hátrányos, káros és erkölcsstelen a vasárnapot megadni az italmérőnek.

Az a nézetünk, hogy még nagyon hosszú idő fog leperegni, míg nálunk ez irányban valamelyes komoly törekvést látnak majd dédunokáink dédunokái, addig azonban érzük be a reménység édes semmijével, hogy amit mi el nem érhetünk, azt a jövő nemzedék fogja majdan élvezni.

Ámde az eszme szárnyra kelt, illetékes faktorok lelkesedéssel istápolják s eljövendő az idő, midőn az előrelátó lelkék nemes törekvését ohajtott siker koronázza.

A fentiekben általánosságban érintett erkölcsi s nemzetgazdasági szempontok indoklása után vessünk futólagos tekintetet helyi viszonyainkra s azt látjuk, hogy ugy a mezei, — valamint az ipari, — tehát a bányá — munkával foglalkozó zsilvölgyi lakosok zöme. tulnyomó része a vasárnapdelutánokat és estéket az italmérésekben tölti s leginkább pálinkával mérgezi magát. Mert lassan, de biztosan ölé méreg a pálinka s a büntények nyolctized részének szülő oka. Az élet s vagyonbiztonság és testi épség elleni bünesetek tárgyalásainál a tettesek rendszerint beszámíthatatlan állapotukat, részegségüket hozzák fel mentéségül. És az ilyen bünté-

„PETROZSÉNY ÉS VIDÉKE” TÁRGYÁJA.

Régi emberek.

Elbeszélés.

A lelkemben él a falu, fehér, tiszta házikóival, meg az ódon erkölcsével, a hova fiatal korunk ábrándja, meg az első csók édes romantikája csábít vissza. Kemény, durva munkám között gondolkodom az emberekre, akik lelkük minden érzésével, képességük egész erejével csüngtek a falun, a falu becsüléséért; azért a kis szeretetért, amit emberi szív adhat, feláldoztak mindent. Az elvesztett tekintélyt siratták akkor is, mikor már üres volt a pitvar és pusztá földre sülyedt a nyoszolya. A falu szeme meglát mindent, kemény, kegyetlen; enyhíteni, kérelmi kell a nézést, ez volt ezeknek a naiv, régi lelkeknek az axiomája.

Roskadozó porták között járva jutott eszembe az én jó földim, nemes Burján István, akinek egykoron nagy volt a becsülete, csakhogy az az idő már rég elmúlt.

Nem volt Marosházán módosabb polgár Burján István vargamester urannál, kinek munkái az országos vásárokon is ismertek voltak; házának híre pedig elterjedt az egész megyében. Miatján a műhelyben erős legények dolgoztak napestig, addig a szobában uri vendégek ülték körül az asztalt és a vidám pohárcsengésbe ha belevegyült a munkások lármája, az öreg Burján ezüsgombos dolmányában feszítve büszkén mondta:

— Odakünn készül az élet.

A vendégek el-eldiesérgették a nemzetes asszony főztének, gazd'uram borának kitünő zamatját. Folyt a kínálás:

— No még szomszéd!

A jó nemzetes asszony — régi Garay-kuriából hozta Burján uram — nem fáradt bele az unszolásba, úgy, hogy a vendégek is megsokalták, de gazd'uram büszkén rándított egyet a vállán:

— Nyuljon csak bátran hozzá szomszéd, a sirba csak nem viszem velem a keserves munkám keresményét, gyerek sincs, aki elköltse.

Nem is vitte; könyelmű, lágy lelkű magyar volt szegény, egy csepp önzés nélkül, a szíve tiszta volt, mint a kristály, csak a fajnak ürhatnám gögje vitte a pazarlásra; nem voltak szenvedélyei, csak a falu tekintélyét szerette, akarta magának megtartani és nem gondolt a jövőre, nem gondolt arra, hogy furcsa portéka a pénz, szökdös, száguld; az egyik nap még ott csillog a ládafiában, a másik nap már csak a sárga deszka üres gyomra tátogat felénk, a mely éhes; rakni kell bele ujat. Rakott is, míg lehetett, de egyszer csak változott a sors, a Burjánék dolga rosszra fordult. Ott kezdődött a hanyatlás, mikor a föld lett hűtlen. Az aranykalászos föld apadt; a rossz termés, meg a folytonos dinomdánom arra kényszerítette, hogy eladjon belőle egy darabot! meg az a szőlő . . . nyavalyát hozott rá az Isten. Burján bátyánk büszkeségét, a nemes tökélet, amiket olyan örömmel ápolgatott, kiette valami komisz fereg. Jöttek a házhoz a finomruhás urak, akik ajánlkoztak, hogy megreparálják szőlőinek bajait.

Mikor ezek befordultak a Burján-kuriába, megmozdult a rém, a mely nagyobb szomorúságot hoz az „ember szívére”, mint a lélekharang hangja. Megmozdult a pletyka nyelve, szurós az, mint a kés pengéje, minden

forgása egy vágás, amely sebet okoz, égetőt, véreset; fájdalmasabb a temetésnél . . . a falu szája. A jegyzőné megjárja a szomszédokat . . .

— Tudjátok az újságot? Burjánéknál ott van már a végrehajtó . . . pedig mire tanít a tapasztalás: végrehajtó halottkém soh'se jár jőben, nagy baj lehet ott.

Hiába parancsolta ki az öreg azokat az idegen jött-ment embereket, akik felzavarják a nyugalma, hiába hozatta fel a maradék termést süttötte a ropogós malacot nagy vendégségre. A szomszédok eljöttek, körülülték az asztalt, a plébános úr dikiőzött szépen, de a pletyka mormolt tovább:

— Mégis másképp volt itt azelőtt.

Bornak zamatjában, falatnak ízében van valami keserű; nincs bőség a házban, a pohárszék bizonyosan üres már, a pincében sincsenek már halomra rakva a jóféle boroskák, mintha ay utolsó hordanák föl.

Az épeszü ember szeméit nem lehet bekötni, hogy ne lüssön! Lát biz' az, hiába feszítget Burjáné asszonyom bárszoros pruszlikban. A jegyzőné is látta, mikor a vásárról maga hozta haza az ócska, szegényes eleséget! . . . Burján is mit ténfereg mindig a kocsmában, azelőtt a maga termését itta.

És a porta hanyatlott nap-nap után. Adtak azért néha, ha össze bírtak szedni egy kis költséget, névnapi mulatságot, de annak csak a neve volt meg. Szomorúság volt látni, mint tették fel az asztalra az ócska, szedett-vedett evőeszközt; a tömör ezüstserszám már oda. A tornyos nyoszolyák mind alacsonyabbak lettek. Burján uram hangja rekedt a rosszféle italok mámorától, a jó nemzetes asszony sápadt, fonnyadt, a hangja meg olyan gyöngye, szomorú . . .

ERDELYI MŰHELY
263 * 1908 SZ. 12. 24.

nyek elkövetésének ideje kilentetizedrészen vasárnapra esik. Az orvosokat a látéletek kiállítása bűnügyekben az ügyvédek a tényvázlat felvétele leginkább hétfői napokon foglalja el.

Ha úgy, miként Angliában minden üzlet, tehát az italmérés is zárva volna, mennyire apadna a bűntények száma. És, hogy ez így legyen, mindenestre államérdeket képez.

Fájdalom, még nagyon hosszú idő múlva, — de elvégre mégis befog következni.

Addigis azonban közrendészeti és közerkölcsiségi tekintetből elejét lehetne és kellene venni a szeszitalok vasárnapi kimérésében rejlő veszedelemnek.

Petrozsényban vasárnap délután az intelligensebb közönség egyáltalán nem, vagy csak félve megy az utcára. Mert eltekintve a lépten-nyomon megbotránkoztatató, sőt undorító jelenetekről, kivan téve a részeg emberek részéről való megtámadtatásnak. Az uri hölgyek pedig a forgalmasabb utcákon még az ablakon se nézhetnek ki. Az okokat felsorolni tiltja a tisztesség.

Rendőrhatalmási intézkedéssel meglehetne szüntetni az okot s ezzel megszűnnék az okozat.

Vannak a kihágási s büntető törvénynek olyan rendelkezései, amelyeknek alkalmazásával az itteni türhetlen állapotot szanálni, vagy türhetőbbé tenni talán lehetne, avagy helyi statummal.

A községi közgyűlésből.

Az elmúlt év utolsó napján, dec. 31-én délután 3 órakor rendkívüli közgyűlést tartott Petrozsény község képviselőtestülete a községi bíró elnökle mellett, aki a kitűzött határidőben a szépszámmal megjelent tagok szívélyes üdvözlése mellett a közgyűlést megnyitván általánosságban és részleteiben letárgyalta és elfogadta a képviselőtestület a községi elöljáróság által előterjesztett — s mult számunkban ismertetett — 1907. évi községi költségvetést, majd:

A községi elöljáróság előterjesztette, hogy a vásár- és piac helypénzszedési jog kérdésének rendezése végett Livazény községgel megindított tárgyalás ez ideig eredményre nem vezetett és így Petrozsény és Livazény község helyhatóságai megegyezésre nem juthattak a kérdés közös jog hasznosítására nézve.

Tekintettel azonban arra, hogy a vásár- és piac helypénzszedési jog bérlete a folyó év végével lejár és így a helypénzszedési jog hasznosítására nézve elo-

dázhatlanul intézkedni kellett, Petrozsény község elöljárósága folyó december hó 23-ik napjára az árverést kitűzte s azon két versenyző, névszerint Hermann Adolf és Szokol Miklós petrozsényi lakosok tettek 200 — 200 korona bánatpénzel biztosított ajánlatot és pedig előbbi 3000, utóbbi 2999 korona bérösszeget ajánlott a vásár- és piachelypénzszedési jogért, oly feltétel mellett, hogy ha a petrozsényi községi pénzügyi bizottság javaslata szerint az eddigi gyakorlattól eltérőleg úgy a petrozsényi mint a livazényi lakosok a saját tenyésztési jöszágaik, illetőleg a saját természetményeik után a díjszabályzat szerint szintén helypénzt fizetnek.

Tekintettel arra, hogy úgy a livazényi, valamint a petrozsényi lakosok között a statusquo fenntartására nézve nyilvánult állás foglalás figyelembe vétele elől Petrozsény község elöljárósága nem térhetett ki, tehát indítatva érezte magát arra, hogy az eddigi állapot fenntartása mellett ejtse meg az árverést annál is inkább, mert Hermann Adolf időközben írásban benyújtott ajánlatában 2400 korona évi bérösszeget biztosított az esetre, ha Szokol Miklóssal a felmerült körülmények folytán a szerződés meg nem kötöttnek; illetve az általa ígért bérösszeg biztosítva nem lenne.

Hogy tehát az érdemleges döntésre minden eshetőségre való tekintettel kellőleg előkészítessék az ügy, folyó hó 30-án az ajánlatot tett Szokol Miklós és Hermann Adolf között újabb árverést tartott az elöljáróság, melyen megfelelő bánatpénz letétele mellett Hermann Adolf 2975 korona s Szokol Miklós 2999 korona évi bérösszeget ajánlott a vásár s piachelypénzszedési jogért az esetre, ha a statusquo fenntartásával a livazényi és petrozsényi lakosok a saját tenyésztési jöszágaiktól és saját természetményeiktől helypénzt nem fizetnek.

Ezek előterjesztése után Petrozsény nagyközség képviselőtestülete helyeslő tudomásul vette a községi elöljáróságnak a Livazénynyel közös, de Petrozsény község területén gyakorolt vásári és piaci helypénzszedési jog hasznosítása érdekében fogantatosított eljárását s tekintettel arra, hogy a jogközösség megszüntetése céljából folyamatba tett eljárás még befejezve nincsen; tekintettel arra, hogy az eddigi gyakorlat fenntartásával, vagyis, ha a livazényi és petrozsényi lakosok a saját tenyésztési jöszágaik és a saját természetményeik után helypénzt nem fizetnek — csak egy koronával kevesebb ajánlat tételével a helypénzszedési jog bérletért;

tekintettel végül arra, hogy a Livazénynyel közös jog használatára nézve életbeletendő intézkedéssel a petrozsényi és livazényi termelők és jöszágteljesítők érdekét a fennálló gyakorlattól eltérőleg érinteni a községi képviselőtestület a fenforgó körülmények között indokoltnak nem tartja, annál fogva:

Szokol Miklós petrozsényi lakosnak a folyó december hó 30-án tartott árverésen tett ajánlatát elfogadta, a felolvasott árverési feltételeket jóváhagyta s

annak alapján és értelmében Szokol Miklóssal a 2999 korona évi bérösszeg biztosítására s a helypénzszedési jog gyakorlására nézve 1907. évre feltétlenül 1908 és 1909. évekre feltételeken s a negyedévi bérösszeg erejéig kiegészített bánatpénz visszatartása mellett a bérleti szerződés megkötését elrendelte a további intézkedések teljesítésével a községi elöljáróságot megbízta Petrozsény község képviselőtestülete.

Váradi Vilmos közs. képviselő szépen indokolt indítványát egyhangú elfogadva a közgyűlés elhatározta, hogy glogoni Andreics János kir. bányatanácsos — bányagazgatóhoz boldogult fivére, néhai glogoni Andreics Demeter cs. és kir. 17. hadosztály tűzrezredbeli volt őrnagy elhunyt szomorú alkalmából részvétiratot intéz.

Az elöljáróság egyhangú helyesléssel és éljenzéssel fogadott indítványára az évforduló alkalmából táviratilag üdvözölte a közgyűlésből Petrozsény község képviselőtestülete gr. Bornemisza Lipót főispánt, Pogány Béla alispánt és Csulaj Lajos vm. főjegyzőt.

Végül elnöklő községi bíró a képviselőtestület jövő évi működésére áldást és tagjainak boldog újévet kívánva d. u. 5 órakor a közgyűlést berekeszti.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Az újévi tisztelgések ünnepi színezetet adtak Petrozsénynek. Csikorgó hidegben testületileg vonultak a tisztelgők a hivatalok, hatóságok főnökeihez s a kir. bányatanácsoshoz szerencsekívánataikat tolmácsolni, ragaszkodásukat kifejezni.

— A gör. kath. és gör. kel. egyházak hívei holnap, hétfőn ünneplik karácsony első napját. Midőn ezen alkalomból boldog ünnepeket kívánunk, megemlítiük, hogy ezen ünnep eddig a Gergely-féle naptár szerinti vízkereszt napjával összeesett, de a Julián naptár szerinti időszámítás folytán a görög-orosz változó ünnepek ezentul nem 13, hanem 14 nappal későbbre esnek. Milyen szép és magasztos volna, ha az összes keresztény hitfelekezetek együtt ülnék meg az egyházi ünnepeket.

— Esküvő. Köppich Artur a Gerbert-féle gózmalom üzemvezetője folyó hó 22-én, délután 2 órakor tartja egybekelési ünnepélyét Petrozsényben Junger Biankával, Junger Simon kedves leányával.

— Házasság. Costica Dimitriu tirgu-jiu-i városi tisztviselő (Románia) folyó hó 10-ikén köt házassági frigyét Petrillán Préda Auréliával, Préda János gör. kel. lelkész kedves leányával.

— Eljegyzés. Nyilasi János petrozsényi bányai iparos eljegyezte Petrozsényben Bányay Rózikát Bányay József községi tanácsbeli kedves leányát.

— Szilveszter est. A bányaaltszti olvasókör szilveszteri mulatsága nagyon jól sikerült. Wagner összes

— Pusztulás van a házban, — mondja a gazda egy napon, — érted, asszony? Nyomorúság van minálunk, tudod-e? Éhezünk, nincs semmi munka, nem tudok dolgozni, érted, asszony? De a falu azért meg ne tudjon semmit.

— És felelt a párja szomorúan:

— Hiába erőlködik kelmed, hiába pompázunk, olyan a mi állapotunk, mint a lábbeli, melynek fényes és mázos a szára, a talpa meg csupa lyuk, becsurog a víz, meg a sár. Így hatolt be a világ szája a mi nyomorúságunkba, látják a lyukat, hiába takargatjuk.

— Hallgass asszony! — kiált Burján. Nem tudja senki s ne is tudja; dolgozunk szépen, rendszeren, aztán majd megmutatjuk karácsonyra, mit birunk mi csinálni; olyan ünnepséget még a jegyzőné sem látott, pedig az Bécsből gyűtt az urához, — verje meg az Isten a véreseszáját.

— Ne azon igyekezzék kigyelmed, hanem, hogy legyen, amit együnk, mert míg maga a koresmába esilapította a szomorúságát, én el-elhordtam mindent, amit el lehetett adni, hogy teljék a maga borára, meg elesegre is. Most már üres a pohárszék, a szomszédoktól nem mertem kölcsön kérni, mert elhíresztelték volna, inkább elvesztegettem olcsón a zsidó kereskedőnél.

Az öreg Burján szomorúan bölintott a fejével:

— Ugy-ugy... kérni nem szabad... meg ne próbáld valaha asszony; akik az asztalunknál ültek, ne adjanak alamizsnát... majd dolgozunk...

Ment az öreg Burján, de nem a munkára, oda a hol a magyar vigasztalódni szokott, utszéli koresmába; pusztulásba, veszendőbe ment az egész ember.

A hideg őszi esteiken burgonyát főzött a jó nemzetes asszony a szomorú pitvarban a melynek ajtaja nem volt már tárva-nyitva, mint a régi jó időkben. A szegénység behúzódik. Fogytán volt a tüzelőfa, hát ki-

ment a szomszéd erdőbe gallyért, a nikkal fűteni lehetne. Előszedte a nagy kendőt, rávette a ködménket, az is olyan elnyűtt, fázós; aztán szapora lépésekkel ment ki az erdőbe. Talált is forgácsot, gallyakat, belekötötte a kendőjébe.

— Jaj, így kell végigmennem a falun, evvel a tengerrel... meglátják...

— És kötögette, rejtgette. De hát nem birta eltakarni, a száraz vége kikivánczozott a kendőből.

Azok az ismerős hideg tekintetek ott égették, szánakozásukkal néztek, belenéztek fürkésző szemmel; a szegény asszony szorígtatta, takargatta, de a vége mégis kilátszott.

Egyszerre ott termet az ura. Szegény Burján, megkopott nagyon, bozontos bajusza kívánta a kenőcsöt. A módosabb gazdák egymásnak mondogatják:

Ördög ez az ember, ezt a szegényt asszonyt majd megveszi az Isten hidege, ő meg folyton az üveget nyalja, most is részeg; nézzétek, a szegény asszony egy pár ágat visz haza az erdőből fűteni!... Milyen nyomorúság...

A mámorban is meghallja az öreg, őt bántják, őt zúzzák ezek a beszédek.

— Szájára vett már a pletyka... megszólalt a világ szája, — dörmögi magában. Előlép ingadozva, azután odamegy az asszonyhoz, elébe lép, hogy elfődjé azt a szomorú terhet s megszólal rekedtes hangon, melyet elhomályosított a mámor:

— Viszed Zsófi a libafertályt, meg is eszed, mer' van... hej, más is vinné, meg is enné, de másnak nincs.

Közbe forgolódik, integet a torzonborz, agyongyőrtött fejével az embereknek, akik belátnak a kendő titkába, nem hisznek az ő szavának és el sem hallgatnak soha.

Halmi Bódog.

A szentgáli esemény.

Régen volt; ma már az ellenség se foghatja ránk, hogy rablónép vagyunk. Ellenségeink csak azt fogják reánk, hogy kötözködő, civakodó nép vagyunk. Messze földön elhíresztelték rólunk, hogy mindjárt bicska után nyulunk, a paprikát kanállal esszük és a másik embernek nem szent a feje, azon hamar léket verünk. Olyanok vagyunk mint a tigris, nincs bennünk szelid vonás, hanem csupa gorombaság.

Bezzeg nagyot néz az idegen, amikor elvetődik a magyarok közé és a jó vendégszerető konyhán felcsillan a jó magyar nép egészséges lelke, amikor kiönti a szíve érzelmét a maga áldott nagyságában: a meleg szeretetben.

Régen történt a szentgáli esemény. Innen-onnan ezer esztendeje. Az ősmagyarok szerették a kalandos rablóhadjáratokat. A szentgáli klastromot 923-ban rohták meg. A barátok arra a hírre, hogy a magyarok meglepték a kastélyt, hanyat homlok rohantak a veszedelem színhelyéről, ott hagyták a klastromot minden kincseivel, nehogy a bős magyarok felkonezóják őket. Ilyen volt akkor a magyarok híre. Mint a tüztől félték akkor azok, kik nem ismerték a népet.

A barátok csak Heriboldot, egy eszelős szerzetest hagyták a klastromban, mivel az nem tudta megérteni a veszedelem nagyságát.

Nagy volt a magyarok csodálkozása, hogy ez az egy szerzetes is miért nem futott el, de amikor egy-két szót váltottak vele, látták, hogy egy hőbortos emberrel van dolguk. A hőbortos barát tévovázás nélkül mutatta meg a felhalmozott kincseket, de mivel csak gyertyatartókat és csillárokat találtak, pofonnal fenyegették meg a barátot, hogy egyéb kincseket mutasson nekik. A

termeit rendelkezésre bocsátotta a bányászoknak, hogy jól érezzék magukat azon a nagy éjszakán. Mikor bucsuzik az öreg év az ifjútól, mikor a múlt a jelen és a jövő összelelkezik. A társulati zenekar produkciói gyönyörködtették a jelenvoltakat az este első részében. Különösen a szózat-variáció tetszett nekünk, mit komoly, derék munkának látunk s dicsőretere válik a betanítása Kubata karmesterek, akinek a vezetése öntudatos, nemes munka volt. A remekül előadott zeneművek közül megemlíjük a következőket: Szózat. Nyitány átirat, Szabados-tól. János vitéz egyveleg, Kacsóh Pongrác-tól. Mindig vagy soha keingő, E. Waldtenfel-től. Világ körutazás egyveleg, L. Schlögel-től. Szánkázás gyorspolka, J. Bacho-tól. A hangverseny után tánóra perdült az ifjuság s világos reggelik mulatott. A résztvevők nagy számát legjobban bizonyítja az, hogy a négyest 50 pár táncolta.

— **Szilveszter.** Eljött a utolsó éjszakája az évnek. Morózus volt kissé és virágoz rajzolt az ablaktáblákra. Mert nagy művész az öreg. De az ember csak nevette. Mulatva bucsuzott tőle. Ma ha a fele ez éjszakának még öreg volt is, a másik az új év első napjának hajnalhasadása lett. Szólt a muzika. Mosolygó arcok köszöntették az ifjut mindenki, aki hozta az új évvel — bizonyára az új boldogságot. Csak lenne is úgy. Hogy az új évvel mulna el minden baj s lenne mérhetetlen jó, szeretet és csupa boldogság.

— **Statisztika.** Petrozsenyban a lefolyt 1906. évben született 197 fiú, kik közül róm. kath. 74, gör. kath. 17, gör. kel. 45, ev. ref. 3, ág. ev. 7, izraelita 14 s unitárius 4; az újszülött lányok száma 177 s ezek közül róm. kath. 66, gör. kath. 14, gör. kel. 54, ev. ref. 28, ág. ev. 8, izr. 7. Törvénytelen fiú: róm. kath. 2, gör. kath. 5, gör. kel. 7, ev. ref. 6, ág. ev. 2, izr. 4 s törvénytelen leány: róm. kath. 1, gör. kath. 1, gör. kel. 8, ev. ref. 2, ág. ev. 1, izr. 2. Halva született 16 gyermek. Meghalt róm. kath. 87, gör. kath. 21, gör. kel. 63, ev. ref. 33, ág. ev. 9, izr. 12 unit. 6. Ezek között 5 éven aluli gyermek volt 94. A születések száma a halva születettekkel együtt 385 az elhalaké 246, a szaporulta tehát 128. Házasság kötöttet 74 és pedig egyforma válásnak között 55, különböző vallásnak között 19.

— **Hogy viselik a királyok a koronát?** Sokan gondolkoznak ezen az érdekes kérdésen. Calver híres bibliai képén a királyok a koronával fejükön fekszenek az ágyban. A valóságban azonban csak a néger potentátok sétálnak koronával a fejükön és egyetlen európai uralkodó, II. Oszkár svéd és norvég király tűzi fejére a koronát a svéd országgyűlés és a norvég storting megnyitása alkalmával. Vilma holland királynő a hágai ko-

ronázásánál 1898-ban sem tette a koronát a fejére, egy párnán feküdt a szertartások alatt a trónnak átellenében. VII. Edyárt 1902-ben maga előtt vitette a koronát, jöllehet a közvélemény kívánsága volt, hogy azt a fején hordja. Érdekese a koronák, melyek az upsalai domban I. Wasa Gusztáv és III. János koporsóján fekszenek. A dinasztia megalapítója, Wasa Gusztáv számos polgárháború közepette csak egy ezüst koszorút tudott szerezni, fia azonban már aranykoronával dicsekedhetett. Nagy értéket képviselnek a koronák, melyeket különösen a kereszténység behozatala után a királyokkal és királynőkkel együtt eltemettek. Ezeket nem egyszer, főleg polgárháboru idején, elrabolták és mással cserélték föl. III. Sándor cár halála után a dán nép az autokrata uralkodónak az iránta tanúsított szeretetét meghálalándó, masszív aranyból készült koszorút helyeztetett a koporsójára. Egy évvel később egy dán turista külön engedéllyel meglátogatta a Péter-Pál erőd fejedelmi sírboltját. Rájött akkor, hogy az aranykoszorút aranyozott rézből készült koszorúval cserélték fel.

— **Kuropatkin fizetése.** Bizonyára mindenkit érdekel mennyi fizetése lehet egy hadvezérnek. Csak azt felelhetjük, hogy éppen elég. Nem kell tartania attól, hogy ő, vagy családja éhen talál veszni. Méltányos is mert hiszen legnagyobb részt a jó hadvezérnek múlik tenger kincs, rengeteg vér és a nemzeti dicsőség megmentése, ezek pedig megérnek minden áldozatot. Kuropatkin iránt, a ki voltaképpen szegény ember, különösen bőkezű volt az atyuska. Az egész háború tartamára 200.000 rubel évi fizetést biztosított számára s e mellett meghagyta 36.000 rubelnyi hadügyminiszteri fizetését a családjának. Egyszersmind 500.000 rubelt ajándékozott neki egy összegben, mielőtt a harctérre elindult.

— **A cognac mint szepítő szer.** Margit olasz királyné tudvalevőleg a legszebb uralkodónők egyike Európában, arebőre rendkívüli tisztá és csodálatosan lágy és sima. Az osztrák magyar nagykövetség Attaséja nem rég bókot mondott erre nézve a királynénak aki mosolygva azt felelte, hogy arca üdőségét egy földijének az Esterházy cognacnak, mely tiszta bordestilátom, köszönheti, amelyet rendszerint este lefekvés előtt szokott használni. Őh felség, mondotta erre a diplomata, ez a dolog nagyon meglep engem, mert szép honfitársnőim-től mindig azt hallottam, hogy semmi sem romlja meg úgy és teszi olyan keményé a bőrt, mint az alkohol. Meglehet, felelte a királyné, de én az Esterházy cognacal nem az arcomat, hanem a torkomat nedvesítem.

— **Andrée utolsó üzenete.** A legújabb hirt Andrééről közli egutóbb a koppenhágai Aftenblad, mely alig hagy kétséget az iránt, hogy Andrée merész utján elpusztult. Egy Island felett hajózó cethalász palackot látott a tengeren s igyekezett azt kihorgászni. A mikor kifogták, akkor látta, hogy a palack — bár erősen le volt dugaszolva — üres. A tengervíz félig lemosa vignettáját, de meg látszott rajta a 9 águ korona és kék mezőben az arany Griffmadár. Az egyszerű halász ezt valami különös fejedelmi palacknak vélte s hogy visszatért utjából eldicsekedett vele otthon a norvég partokon. Itt rájöttek, hogy ez az Esterházy cognagyár palackja, de rájöttek arra is, hogy a palackban papirtekercs van. A dugasz eltávolítása után kitűnt, hogy ezt a levelet Andrée tette a palackba, amikor légújója már a tengert surolta a 84-ik szélességi fok alatt, oly dermesztő hidegben, hogy az utolsó palack cognacja is elfogyott s a megfagyásnak volt kitéve.

— **A faldnevesség megszüntetése.** Nedves lakásban életveszedelem lakni. A legtöbb betegség abból származik, ha nedves lakásban töltjük a nap legnagyobb részét. A tüdővész, a reuma, a meghülés mind a nedves lakás szüleménye, amellet a gyermekeknek valóságos gyilkolója. Ha a nedvességet meg akarjuk szüntetni, vegyünk elő 8 kiló kőszénkátrányt, 1 kiló aszfaltkővet és félkiló fehér gyanánt. A két utóbbit együtt olvasszuk föl, a kátrányt pedig más edényben kell fölolvasztani. Ha a felolvasztás megtörtént, akkor a nedves falat a kövekig, vagy a vályogig le kell kaparni s pedig úgy hogy egy félméterrel meg magasabba, mint a meddig a nedvesség tart. A keveréssel ki forrón kenjük be aztán a falat, miután a háromfajta szert együtt is megfőztük. Ha a fal megszáradt, újból vakoljuk be. Ajánlják azt is a faldnevesség megszüntetésére, hogy $\frac{3}{4}$ kiló gyanánt $\frac{1}{2}$ kiló fagyut és 1 liter lenolajat összeolvasztanak s ezzel a falat többször bekenik. Ez a szer a nedvesség áttörését megakadályozza, mi által a falon penész sem képződik. E szerrel nemcsak egyszer, de három-négyyszer is be kell vonni a falakat.

— **A szemölcsök eltávolítása.** Némely fehérnép nagyon el van keseredve, ha arcán, vagy kezén szemölcs van. Pedig a szemölcsöket könnyen ellehet távolítani, ha 8—10 napig borecetben citromhéjat áztatunk. Az ecetet ez idő alatt 2—3-szor meg kell újítani. Nyolc kilencnap elteltével az áztatott citromhéjt reá rakjuk a szemölcsre. Ha megszáradt — ami egy éjszakán át megszokott történi, — friss darabot tehetünk a helyére s ezt mindaddig ismételjük, amíg a szemölcs kiválik a bőrből, a melyet könnyen eltávolíthat az ember. Nem drága orvosság s akit a hiúság bánt, az megpróbálkozik ezzel az egyszerű, de jó patika szerrel.

CSARNOK.

Éjjel az erdőn.

Benn az erdő közepében,
Csörgő patak közelében,
Össze hajló, nagy fák között:
Megálltam a csüdes éjben.

A nyájas hold fehér fénye
— Mintha ide is kísérne —
Átszűrődve a fák lombján,
Épp elem süt a fővényre.

A sötétben, a nagy csenben,
Oázisra lettem ebben.
S a hold-sugár fehér fényén,
Reménykedve elmerengtem.

Hah!... de felhő szállt az égre.
Sötét való a reményre.
S nem mosolygott a hold sugár
Fehér fénye, a fővényre.

S az ijesztő, vak sötétben
Megijedve széjjel néztem.
Rosszakaró, kátörvendő
Árnyak voltak csak körültem.

S mikor már a reménységem
Elvesztettnek romnak hittem:
A holdsugár fehér fényét
— Még biztatóbb reménységként —
Ismét láttam a fővényen.

P. Aloisius.

Szerkesztői üzenet.

Dalkedvelő urnőnek Petrozsény. A szerző nevét nem sikerült ezideig megtudnunk. Igaza van, remek rdmándal s magyar szövege is költői szárnyalású. igen szép. Késéssel szolgálunk vele:

I.

Reményen csak pusztá képzelet
Nem is várok többé örömet,
Elrabolta boldogságom
A csalódott szerelem,
Tündér képét álomban is
Magam előtt képzelem.

II.

Szavaidat mintha hallanám,
Midőn fejed gyöngén hajtád rám,
Megidéztl egyet-földet
Én hittem, mint komoly szót,
Pedig balga örömömnek
Készítettél koporsót.

III.

De átkozni sohse tudnánk,
Vétkes vagy és mégis sajnállak,
Hanem azért néha-néha,
Jusson azis eszedbe:
Örök bánatot ültetél
Szegény árva szívembe."

Megszereztük a hangjegyet is és egyidejűleg elküldöttük.

Felelős szerkesztő: Zádory Károly.
Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

megijedt barát üdőtében a boros hordókra mutatott, mire a magyarok hángos hahotára fakadtak és nem bántották a szerzetest, noha ez nagyon megijedt, mert el is mondta, hogy mit fognak ők inni, ha a magyarok elmennek a klastromból. A magyarok nem csapolták meg a hordókat, hanem ahelyett a klastrom mellett térségen telepedtek le, magukkal vitték Heriboldot is. Itt aztán előkerült a kulacs, megeredt a jó kedv, tánóra perdültek s megforgatták a barátot is. Ettek-ittak, mulattak, Heriboldnak sohse volt olyan vig, olyan gondatlan napja.

Az apát a barátokkal amikor a klastromba tért, nagyon elcsodálkozott, hogy se Heriboldnak, se a hordóknak nem volt semmi baja.

— Hát te élsz Heribold? Hogy vagy? Hogy tetstett a vendégsereg?

— Igen jól. Sohse volt ebben a klastromban ily vig társaság. Étel-italt bőségben nyújtottak, amit én fősvény pincemesterinktől eddig hiába kértem. ők azt bőséggel adának.

Heribold annyira megszerette a magyarokat, hogy mikor híre támadt, hogy a magyarok újra ellátogatnak arra a vidékre, rimánkodva kérte az apátot, hogy bocsátaná őt „kedvelt magyarjaihoz”.

Régen történt a szentgáli esemény. Nem az a szép benne, hogy ott jölközt a barát, hanem az, hogy az „ellenséget” úgy megszerette a szerzetes.

Bizonytal ma is sok ilyen ember él ebben a házban, aki nem ismeri a magyarokat mig ha ismerné őket, úgy megszeretné e népet, hogy vágyódna „kedvelt magyarjaihoz”.

Eljön talán az idő, mikor kölcsönös szeretetben élve nagygyá tesszük azt a hazát, mely itt mindnyájunknak kenyeret ad.

b.

HIRDETÉSEK:

Házeladás.

Petrozsény község központján a Kossuth La-
jos utcában a Gerbert- és Dombora-féle házak kö-
zött jókorban lévő üzletnek kiválóan alkalmas, je-
lenleg is ezen célra bérbeadva lévő **háza mat**
mellék-épületek- és telekkel együtt szabadkézből
örökáron eladni szándékozom.

Petrozsény, 1907. január hó.

Ullmann Lipót.

Értesítés.

Egy egészséges butorozott szoba magán
személynek január 1-től kiadó. Hol? megmondja
a kiadóhivatal.

A legjobb magvakat
A legnemesebb fákát
A legszebb virágokat

A legdivatosabb csokrok és koszorukat

friss élővirágokból a legjobb
minőség szavatolása mellett
szállítja

MÜHLE VILMOS

cs. és kir. udvari-szállító mag- és virágkereske-
dése **TEMESVÁROTT**

Nagy képes árjegyzék kíváncsra ingyen.

Hirdetéseket mérsékelt áron elfogad
e lap kiadóhivatala.

Bérbeadandó üzlet
Algyógyfürdőn.

Vendéglő 10 berendezett vendég-
szobával, külön lakszoba, korcsma és
üzlethelyiséggel, szép nyári kerttel,
tekepályával, konyhák, pince, nagy
külön udvar, istálló színnel, jégverem,
szivattyú kut és több mellék helyi-
séggel. — Dohány és italmérési
engedélye van.

Mintegy 30 hold szántó, két gyü-
mölcsös kerttel együtt, vagy anélkül
1907. január esetleg február hó 1-től
1, esetleg több évre bérbe adom.
Bővebb felvilágosítást csakis komoly
reflektálóknak készséggel szolgál a
tulajdonos

Reiszner József, vegyeskereskedő Petrozsény.

Papir-, rajz- és írószerraktár.

Van szerencsém Perozsény és vidéke n. é. közönségének tiszte-
lettel tudomására adni, hogy 1893. év óta tennálló **pajrkereskedésemet**
ezen szakba vágó cikkekkel dusan felszereltem s legfokozottabb
igényeket pontosan s a legjutányosabban kielégitem. **anszerek, rajz-**
és írószközök nagy választékban állnak rendelkezésre ezeket is leg-
olcsóbban árusítom el. A legegyszerűbbtől a legfinomabbig **írodapapírok,**
levélpapírok, névjegyek, eljegyzési kártyák stb, kereskedésben jutányos
árban kaphatók.

KÖNYVNYOMDA.

Midőn a kultura tért hódított
a Zsilvölgyben, Petrozsényben
nyomdát állítottam, majd hirlapot
indítottam, hogy a sajtó erejével
szolgáljam a hazafias törekvést.
A kezdet nehézségeivel küzdve
anyagi áldozatok meghozatalával
tartottam fenn s oda fejlesztet-
tem a nyomdát, hogy a legmesz-
szebb menő igényeket a legju-
tányosabban kielégíteni képes
vagyok; miért is a n. é. közön-
ség szíves támogatását kérem.

KÖNYVKÖTÉSZET.

A művelt közönség folyton
fokozódó igényeit kielégíté-
sét szem előtt tartva
könyvkötézetet
rendeztem be s ebl a szakmá-
ba vágó munkálatok teljesítését
megelégedésre s a egjutányo-
sabban elvállalom.

szerzővel:
FIGLI ANTAL.

A legelőkelőbb orvostanárók által aján-
lott és a kiállításokon aranyérmekkel
és díszoklevelekkel kitüntetett

Esterházy-cognac,

mely a közönség kedvence itala min-
denütt kapható.

Központi iroda:

Gróf Esterházy Géza-féle cognacgyár

BUDAPEST

V. ker., Nádor-utca 16.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget,
miszerint Budapestről művészi körutazást téve,
Petrozsénybe jöttem s itt tartózkodásom idejére

festészeti műtermet

rendeztem be, ahol készítek **természet** vagy
fénykép után életnagyságu arcképeket olajban
vászonra, mellkép nagyságtól kezdve egész élet-
nagyságig hú kivitelben, felelősség mellett.

Elvállalok minden e szakba vágó munkákat,
oltár- és szentképek festését, régi képek kitisz-
títását, vagy kijavítását, megrendelésre **táj- és**
életképeket.

A le gszbebb és legbecsebb családi ereklje
szeretteiek arcképe, a a legszebb családi meg-
lepetés, ugyszintén kegyeletes dolog az elhunytak-

NYOMATOTT FIGULI ANTAL GYORSSAJTOJÁN PETROZSÉNY.

nak arcképeit is megalkotni ténykép után a
család számára, melyet hűen, felelősség mel-
lett, — arc, haj, szem s megmagyarázása után
— legrövidebb idő alatt helyben készítek.

A művészet iránt érdeklődő urak és urnők
műtermemben mindig szíves láttatnak.

Kegyes pártfogásukatkeri

asadi Kalicza Károly,
akad. festőművész.

Egy jó házból való szolid fiu
tanulónak felvétetik
GROSZ HERMAN fűszerkereskedésben
Petrozsén

Köhögés, rekedtség és hurut en nincs jobb a

Réthy-féle
pemetefü **cukorkánál**

Vasárlásánál azonban gyázzunk
és határozottan **RÉTHY-féle** kérjünk, mivel
sok haszontalan utamata van.

1 doboz 60 filler.

Csak **RÉTHY-féle** fogadjunk el!